

Nejčastější dotazy od povinných osob¹ ke sběru dat prostřednictvím systému Elektronického sběru dat (ESD)

Proč je povinné přihlášení do systému ESD od 1. 1. 2023 pouze ověřením elektronické identity?

Povinnost podnikatelů v elektronických komunikacích poskytovat Českému telekomunikačnímu úřadu (dále jen „Úřad“) údaje prostřednictvím systému ESD je založena v ustanovení § 115 odst. 2 a 3 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů. Na základě tohoto ustanovení Úřad vydal vyhlášku č. 52/2022 Sb., o technických a organizačních podmínkách používání programové aplikace a elektronického formuláře pro sběr dat v oblasti elektronických komunikací. Tato vyhláška stanoví technické a organizační podmínky používání programové aplikace a elektronického formuláře, zejména požadavky na registraci osoby pro přístup do programové aplikace a na určení oprávněné osoby pro předávání požadovaných údajů, a odkaz na internetovou stránku pro přístup do programové aplikace a elektronického formuláře.

V § 2 odst. 5 vyhlášky je uvedeno následující: „Oprávněná osoba a jí pověřená fyzická osoba se do systému přihlašuje s využitím prostředku elektronické identifikace prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace alespoň s úrovní záruky značná. Pokud oprávněná osoba nebo jí pověřená fyzická osoba není občanem státu, který oznámil systém elektronické identifikace podle přímo použitelného předpisu Evropské unie, přihlašuje se do systému přihlašovacím jménem a heslem.“. Přímo použitelným předpisem EU je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (dále jen „nařízení eIDAS“). Ustanovení § 2 odst. 5 výše uvedené vyhlášky nabylo účinnosti dnem 1. ledna 2023. Ostatní části vyhlášky pak nabyly účinnosti již dnem 1. dubna 2022.

Co se týče obecné úpravy problematiky elektronické identifikace, právní základ představuje zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, který ve svém § 2 stanoví následující: „Vyžaduje-li právní předpis nebo výkon působnosti prokázání totožnosti, lze umožnit prokázání totožnosti s využitím elektronické identifikace pouze prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace.“.

Povinnost Úřadu vyžadovat v tomto konkrétním případě elektronického systému sběru dat ESD použití prostředku elektronické identifikace vyplývá z výše uvedeného ustanovení zákona č. 250/2017 Sb. Vyhláška č. 52/2022 Sb. tak v návaznosti na povinnost stanovenou zákonem o elektronických komunikacích (jedná se tedy o povinnost stanovenou zákonem) využívat elektronický systém ESD již jen

¹ Povinnou osobou v tomto dokumentu se rozumí povinná osoba podle § 114 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů.

	<p>konkretizuje úroveň záruky prostředku elektronické identifikace prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace.</p> <p>Úřad je tedy povinen vyžadovat ověření identity prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace, neboť jako orgán veřejné moci v souvislosti s plněním povinnosti podnikatelů v elektronických komunikacích poskytovat údaje prostřednictvím systému ESD musí mít najisto postaveno, která konkrétní fyzická osoba úkon učinila.</p> <p>Z výše uvedených informací vyplývá, že s účinností od 1. ledna 2023 je každá oprávněná či pověřená osoba pro systém ESD (za danou povinnou osobu), pokud je občanem státu, který implementoval nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (nařízení eIDAS), povinna využívat pro přístup do systému ESD kvalifikovaný prostředek, tj. využívat přihlášení pouze prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace Portálu národního bodu pro identifikaci a autentizaci – Identita občana https://www.identitaobcana.cz/. Jiný způsob v tomto případě nebude možné využít.</p> <p>Pro úspěšné přihlášení do systému ESD je nezbytné na portálu Identita občana udělit souhlas k využití identifikačních údajů (v případě občanů ČR alespoň Příjmení, Jméno, Číslo dokladu a Typ dokladu nebo Příjmení, Jméno, Datum narození a Adresa místa trvalého pobytu).</p> <p>Pouze občané států, které nařízení eIDAS neimplementovaly, se mohou i nadále přihlašovat pomocí přihlašovacího jména a hesla.</p>
<p>Co dělat při potížích při přihlašování prostřednictvím portálu Identita občana (např. pokud se objevuje chybové hlášení)?</p>	<p>Přihlašování do systému ESD prostřednictvím ověření elektronické identity (portálu Identita občana) je nezbytné zahájit na úvodní straně systému ESD po stisknutí tlačítka „Přihlásit se“, kdy dojde k přesměrování na portál Identita občana a zobrazení přihlašovacích prostředků (např. Mobilní klíč eGovernmentu, eObčanka či bankovní identita). Potíže může způsobovat např. vstup na webovou stránku systému ESD z uložené záložky. Pro přihlašování je vhodné používat nejlépe prohlížeče Google Chrome, Mozilla Firefox, případně Microsoft Edge (případně poslední verzi MS Internet Exploreru). Pro MacOS není vhodné používat prohlížeč Safari. Před dalším pokusem o přihlášení je při potížích vhodné smazat cookies a dočasné soubory internetu v prohlížeči, případně otevřít prohlížeč v novém anonymním okně. Současně je doporučeno zkontrolovat, zda není spuštěna ochrana prohlížeče/počítače, jako je např. Kaspersky Internet Security, BitDefender apod., v některých případech pomůže její pozastavení.</p> <p>Pokud potíže přetrvávají, lze kontaktovat podporu Identity občana, případně se obrátit přímo na poskytovatele svého identifikačního prostředku.</p>

	<p>V případě, že se objeví potíže s přihlášením do systému ESD až po ověření a odsouhlasení využití identifikačních údajů prostřednictvím portálu Identita občana, lze kontaktovat pracovníky ČTÚ na e-mailové adrese monitoringtrhu@ctu.cz spolu s kopií obrazovky s chybou a uvedením data a času tohoto neúspěšného přihlášení.</p>
<p>Jaké má uživatel systému ESD uvést státní občanství, disponuje-li více státními občanstvími?</p>	<p>Je-li uživatel systému ESD občanem alespoň jednoho státu, který oznámil systém elektronické identifikace, je tato osoba povinná uvést občanství tohoto státu a přihlásit se s využitím odpovídajícího prostředku elektronické identifikace. Povinnost přihlášení občanů ČR pouze pomocí elektronické identity vyplývá z ustanovení § 2 odst. 5 vyhlášky č. 52/2022 Sb., o technických a organizačních podmínkách používání programové aplikace a elektronického formuláře pro sběr dat v oblasti elektronických komunikací, které stanoví, že oprávněná osoba a jí pověřená fyzická osoba se do systému přihlašuje s využitím prostředku elektronické identifikace prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace alespoň s úrovní záruky značná. Pouze, pokud oprávněná osoba nebo jí pověřená fyzická osoba není občanem státu, který oznámil systém elektronické identifikace podle přímo použitelného předpisu Evropské unie, resp. je výlučně občanem státu, který systém elektronické identifikace neoznámil, přihlašuje se do systému přihlašovací jménem a heslem.</p>
<p>K jakému datu se vyplňují údaje k jednotlivým ukazatelům v přiděleném formuláři? Jaký je rozdíl mezi stavovými a tokovými údaji?</p>	<p>Formuláře se ve smyslu § 115 odst. 2 zákona o elektronických komunikacích vyplňují prostřednictvím programové aplikace, kterou je elektronický systém sběru dat (ESD) 2x ročně, a to za období od 1.1. do 30. 6. a od 1. 1. do 31.12. Sledované období je uvedeno v horní části každého formuláře přiděleného v systému ESD.</p> <p>Ve formuláři se vyplňují dva typy ukazatelů/údajů: stavové a tokové údaje. Požadované stavové údaje (např. počet účastnických stanic, počet účastníků hlasových služeb, počet přístupů k internetu a počet pronajatých okruhů) se vyplňují jako stav k poslednímu dni sledovaného období (tedy k 30. 6. a 31. 12.). U tokových údajů (např. počet minut, tržby za hlasové služby a tržby za datové služby) se vyplňuje souhrnný údaj za celé sledované období.</p>
<p>Je nutné vyplnit i části formuláře, které se nevztahují k předmětu podnikání povinné osoby, např. uvedením nulových hodnot?</p>	<p>Povinná osoba vyplní v přiděleném formuláři hodnoty pouze k ukazatelům, které se vztahují k jí poskytovaným službám či zajišťovaným sítím. Ostatní ukazatele není nutné vyplňovat nulovými hodnotami, postačí je ponechat prázdné.</p> <p>Příklad: Pokud povinná osoba poskytuje pouze službu přístupu k internetu prostřednictvím bezdrátového přístupu ve volných pásmech koncovému uživateli, pak vyplní v sekci 2. Služba přístupu k internetu v pevném místě, v maloobchodní části pouze řádky vztahující se k uvedené technologii. Ostatní řádky vztahující se např. k technologii xDSL, bezdrátovému přístupu v licencovaných pásmech, kabelové televizi, FTTH, FTTB atd. ponechá prázdné. Stejně tak ponechá prázdnou i celou velkoobchodní část této sekce.</p>

<p>Je možné nesouhlasit se zpracováním předávaných informací?</p>	<p>Úřad je zmocněn údaje předané povinnou osobou uchovávat i zpracovávat, a to i bez vysloveného souhlasu povinné osoby, a i v případě, že do formuláře povinná osoba uvede, že nesouhlasí s dalším zpracováním předaných údajů. Úřad je současně podle § 115 odst. 9 zákona o elektronických komunikacích povinen chránit předané informace, podklady a údaje před zneužitím. Zároveň jsou podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, všichni zaměstnanci Úřadu povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dověděli při výkonu služby. Přístup k obdrženým datům mají pouze oprávnění a proškolení zaměstnanci.</p>
<p>Pokud jsou odevzdávaná data označena jako obchodní tajemství, jak Úřad dále postupuje?</p>	<p>Ve formuláři je možné pomocí funkčních tlačítek označovat vyplněné údaje jako obchodní tajemství. Aby nebylo označení obchodním tajemstvím zneužito a aby byl naplněn účel sběru dat v plném rozsahu, posuzuje Úřad, zda jsou kumulativně naplněny všechny znaky obchodního tajemství ve smyslu § 504 občanského zákoníku (zákona č. 89/2012 Sb.). Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocnitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení. Pokud není naplněn některý z definičních znaků obchodního tajemství, tedy např. pokud jsou služby veřejně nabízeny, a tyto informace jsou veřejně prezentovány samotnými povinnými osobami, případně uváděny např. ve srovnávacím nástroji provozovaném Úřadem podle § 66a zákona o elektronických komunikacích, nelze považovat označení jako obchodní tajemství za relevantní a Úřad nemá povinnost s předmětnými informacemi jako s obchodním tajemstvím nakládat. V opačném případě s odevzdanými údaji Úřad jako s obchodním tajemstvím nakládá.</p>
<p>Jak postupovat, pokud povinná osoba nedisponuje v době odevzdání formulářů (v termínu pro odevzdání) všemi požadovanými informacemi, popř. podklady k vyplnění některých údajů (např. účetní závěrka je k dispozici až v červnu)?</p>	<p>V případě chybějících podkladů pro vyplnění konkrétních údajů lze ze strany povinné osoby uvést kvalifikovaný odhad těchto údajů (může se jednat např. o ekonomické ukazatele (tržby, investice) nebo objem přenesených dat atd.). Kvalifikovaný odhad nemůže být vymyšlený údaj, ale přibližné určení hodnoty na základě odvození, posouzení relevantních souvisejících informací a zkušenosti povinné osoby, které lze využít v případě, že povinná osoba nemá k dispozici přesné údaje. Tvoří se ve smyslu definice daného ukazatele uvedené v přiděleném formuláři u příslušného ukazatele. Kvalifikovaný odhad je legitimním nástrojem pro vykazování tohoto typu dat a Úřad jej akceptuje.</p>
<p>Po otevření webového (online) formuláře do žádného z polí nelze vepsat žádné údaje (= znaky). Jaké existuje řešení?</p>	<p>Je pravděpodobné, že povinná osoba používá zastaralý software. V takovém případě je nutná aktualizace webového prohlížeče. V případě potíží doporučuje Úřad kontaktovat pracovníky, kteří jsou uvedeni v záhlaví formuláře.</p> <p>Zároveň je nezbytné ověřit, zda se formulář nenachází např. v odevzdaném stavu, kdy již není jeho editace možná. Pokud je potřeba po odevzdání formuláře dodatečně upravit nějaké vyplněné údaje, lze se obrátit na kontaktní osoby uvedené v úvodu formuláře a požádat je o vrácení formuláře k opravě či doplnění.</p>

<p>Kdo povinné osobě uhradí náklady spojené se zpracováním údajů a vyplňováním elektronických formulářů?</p>	<p>Oprávnění podnikat v oblasti elektronických komunikací je spojeno s plněním povinností souvisejících s touto podnikatelskou činností. Jednou ze základních povinností je předávání dat Úřadu v požadovaném rozsahu a termínu. Náklady spojené se splněním této povinnosti nese každá povinná osoba sama.</p>
<p>Co dělat, když povinná osoba ve sledovaném období podnikatelskou komunikační činnost ukončí nebo přeruší? Je nutné i v takovém případě odevzdat přidělený formulář?</p>	<p>Ano, povinná osoba je povinna vyplnit formulář i v případě, že ve sledovaném období ukončila či přerušila podnikání.</p> <p>Pro tento účel jí bude přidělen specifický tzv. mimořádný formulář v okamžiku, kdy se Úřad o ukončení nebo přerušení činnosti dozví, a to v případě, že k ukončení či přerušení dojde v období od 1. 1. do 31. 10. příslušného roku. Povinná osoba tak nemusí čekat na přidělení standardního formuláře (za 1. pololetí a za celý rok) a splní svou informační povinnost vůči Úřadu již v okamžiku, kdy přidělený mimořádný formulář vyplní a odevzdá.</p> <p>Mimořádný formulář obsahuje pouze tokové veličiny, čímž se liší od pravidelného formuláře. V tomto formuláři však zůstaly zachovány všechny funkcionality pravidelných formulářů a zároveň se s nimi v rámci systému ESD pracuje i stejným způsobem (tj. stejným způsobem se vyplňují, odevzdávají, kontrolují, vrací k opravě či doplnění apod.).</p> <p>Pokud je podnikatelská činnost přerušena nebo ukončena v období od 1. 11. do 31. 12. daného roku, bude povinné osobě přidělen již standardní celoroční formulář přidělovaný na začátku následujícího roku, který obsahuje všechny sledované ukazatele. Do tohoto přiděleného formuláře však vyplní povinná osoba, která ukončila nebo přerušila svou podnikatelskou činnost, pouze tokové veličiny (např. počet minut, tržby za hlasové služby a tržby za datové služby) souhrnně od začátku sledovaného období do data ukončení/přerušení komunikační činnosti a formulář odevzdá v systému ESD. Mimořádný formulář v tomto případě nebude povinné osobě přidělen.</p> <p>Pokud ve sledovaném období povinná osoba žádné služby, příp. sítě neposkytovala, může formulář odevzdat s prázdnými poli (není nutné vyplňovat do jednotlivých polí nulové hodnoty), musí však před odevzdáním formuláře z nabídky důvodů nevyplněných sekcí formuláře u každé nevyplněné sekce zaškrtnout důvod „Poskytování služeb ve výše uvedené sekci jsme ukončili/přerušili.“.</p>